No. 3016 Woensdag 4 Jan. 1939 56ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

Het feest van de H. Driekoningen.

Het feest van de H. Driekoningen voert ons Vrijdag naar de Kribbe van Bethlehem; waar wij in de Kerstnacht eerst de herders rondom de Kribbe zagen geschaard, daar zien we nu op diezelfde plaats in aanbidding neergebogen de H. Driekoningen, de Wijzen uit het Morgenland, zo door de H. Schrift genoemd. Wij allen kennen de gebeurtenis, die ons als kinderen reeds zo ontroerend schoon was. Wij zien de H. Driekoningen vanuit hun land de ster volgen, die boven de stal bleef staan en binnentredende vonden ze het Kind in doeken gewikkeld, vielen neder en aanbaden Het.

Als eersteling en onder de heidenen waren de drie Wijzen, met namen Casper. Melchior en Balthasar geroepen om het Kind van Bethlehem, dat een Licht zou zijn voor de heidenen, om hulde aan te bieden. Aan deze feestdag is daarom een bizondere herdenking verbonden, het is de dag, waarop we de roeping der heidenen vieren tot het H. Geloof. In de personen van de H. Driekoningen werden de heidenen uitverkoren tot het Licht, tot Christus te naderen.

Laten we deze dag dan ook niet laten voorbij gaan zonder eens ernstig aan zovelen te denken, die niet het geluk hebben in het Christendom opgevoed te zijn, die daar nog zitten in de schaduw des doods. Hoevelen zult gij misschien vragen, kennen het Kind van Bethlehem nog niet? Pater A. Freytag S.V.D. geeft ons in zijn boek „Das Katholische Missionfest" het antwoord daarop: „Zet U neer aan de weg", zo zegt de Eerw. schrijver, „en laat het groot aantal heidenen langs U voorbij trekken. Ziet, daar komt die grote schaar heidenen, mannen, vrouwen en kinderen uit verschillende natiën. Met vieren in een rij schrijden zij, rij aan rij aan U voorbij. Rekenen wij nu voor de tijd, dat één rij van vier personen U passeert, een seconde. Hoelang zou het wel moeten blijven zitten tot deze schaar heidenen ons gepasseerd zou zijn? Een maand? Een jaar? Negen jaren en dan nog wel dag en nacht."

Ik begrijp uw ontroering als ge dat grote aantal heidenen aan U voorbij ziet trekken. Zij leven en weten niets van het Kind van Bethlehem, dat zijn armpjes uitgestrekt houdt naar die grote schaar. Ook voor hem daalde Hij neer op aarde, opdat zij tot de kennis van het ware Geloof zouden komen. Van die gedachte vervuld, heeft de H. Kerk als een liefdevolle Moeder, zich het lot van die arme heidenen ter harte genomen. Zij zond Hare zonen onder de grootste gevaren en de moeilijkste ontberingen tot in de verste gewesten, om aan hen, die in de schaduw des doods zitten, het H. Evangelie te prediken. Daarom jubelt de H. Kerk op het feest, waarop wij de aanneming der heidenen tot het Geloof vieren. Van deze missie-gedachten bezield, viert Zij daarom in de Hoofdstad der Christenheid een feest, zo schoon, zoals alleen de H. Kerk zulks doen kan.

In de kerk van den H. Andreas te Rome is de Romeinse bevolking op Driekoningen getuige van een indrukwekkende plechtigheid. De geestelijken der verschillende Oosterst ritussen dragen daar, volgens de H. Kerk goedgekeurde liturgieën en talen, de H. Mis op. Het is als wilde Rome op die dag alle volkeren tot zich trekken en binnen hare muren verenigen. De H.Kerk weet, welke zware offers Hare zending vordert, maar op de Stoel van den H. Petrus klopt een waar apostolisch hart. „Gaat en onderwijst alle volkeren", wordt daarom ieder Katholiek heden ten dage toegeroepen. In vroeger jaren scheen het, alsof deze woorden alleen voor enkelen bestemd waren, voor hen, die uittogen, als een H. Franciscus Xaverius om de arme heidenen het H. Evangelie te verkondigen. Neen, in onze dagen wordt ieder Katholiek die woorden toegeroepen, klein en groot wordt de fakkel des Geloofs in de hand gedrukt, om het Licht van Christus te doen schijnen. Priester, leek en zelfs de jeugd, wordt de missiekruistocht naar de heidense landen gepredikt.

De betoverde invloed, welke van het woord „missie", het Christelijk idealisme, uitgaat, is een gelukkige. Droeg Frankrijk als oudste dochter der H. Kerk steeds de meeste lauweren, katholiek Nederland heeft procentsgewijze het grootste aandeel. Daarvan getuigen de velle missionarissen, missiebroeders en zusters, missie-dagen, tentoonstellingen, lezingen, tijdschriften, enz.

Wie als Katholiek niet bezield is van missie-ijver, nu, hij lere het dan op deze feestdag van de H. Driekoningen. Steun aan de missie en haar missionarissen is Christenplicht. Hoe een ieder helpen kan, dat weet men zelf het beste, al naar mate dat God hem daartoe roept. Het missiewerk moet immers overal vrienden hebben, daarom zegt Pater H. Fischer S. V. D. zo terecht in zijn boek „Het Missiewerk naar voren".

„Wie op een andere wijze niets voor het Missiewerk doen kan, hij bidde en zij overtuigd, dat zijn missie-arbeid bij die van anderen niet zal behoeven achter te staan."

RéMY.

De Nederl. Overzese gewesten op de tentoonstelling in New York.

Op de grote wereldtentoonstelling dit jaar te New York te houden zal ook Nederland en de gebiedsdelen groots vertegenwoordigd worden.

Ook de Curaçaose schatkist heeft daarin moeten bijdragen en hoe deze vertegenwoordiging worden zal, lazen we in de Nederl. pers. die daarover inlichtingen kreeg van de commissie voor de Overzese gewesten van de Stichting Nederlandse deelneming aan tentoonstelling New York 1939.

Natuurlijk kon men ons niet vertellen, aldus de Nederl. pers. hoe het er precies zal zijn en men moest ermee volstaan een zeer globale indruk te geven. Maar met behulp van een uiteenzetting, enige lichbeelden en een wandeling door een reeks van werkplaatsen kon men zich een beeld vormen van de dingen, die wij in 1939 te New York op koloniaal gebied aan de Amerikanen te zien geven.

En dat moest ook wel kunnen want wij waren immers in het Koloniaal Instituut, de bakermat van het overgrote deel der Nederlandse koloniale inzending, de plaats waar verreweg het meeste van wat straks in de West-Indische en Oost-Indische zalen van het Nederlandse paviljoen te zien zal zijn, vervaardigd of toch tenminste is uitgedacht. Ook ten behoeve van de Nederlandse representatie in het buitenland is het Koloniaal Instituut onmisbaar.

Zo hebben wij dan, rondwandelende door het geweldige gebouw, hier een stuk van een exotische boom-in-demaak, daar een verzameling poppen, elders een wandschildering, weer elders een verkleind model van het grote Ned. Indische diorama, dat Eland vervaardigt, en hier en daar verspreid tal van maquette's van havens, de Indische archipel met verkeerslijnen, grote instellingen, alles tezamen een overzienbare hoeveelheid materiaal die in deze staat eerder verwarrend dan verhelderend werkte, ware ons er niet een explicatie bij gegeven, die de dingen op hun plaatsen in het juiste verband bracht.

West- Indië.

De zaal West-Indië zal dan in het midden prijken met twee maquettes, waarvan de eerste een panorama geeft van Willemstad met haar havencomplex en de daarachter liggende petroleumnederzetting Emmastad. De tweede stelt een in de polder van Suriname aangelegde koffieplantage voor, waarbij de verandering in waterstand ten gevolge van het getij gedemonstreerd wordt.De achterwand van de zaal zal grotendeels ingenomen worden door een marktscène in Paramaribo. Levensgrote door Käthe Kruse vervaardigde figuren voorstellende Creolen, Bosnegers, Indianen, Javanen, Brits-Indiërs en Chinezen, zullen een indruk geven van de verscheidenheid der bevolking.

Op de markt bevindt zich allerlei exotische koopwaar. Links en rechts ervan komen twee schilderijen van den kunstschilder E. J. Ligtelijn respectievelijk voorstellende een decoratieve kaart van Suriname en een artistiek opgevatte voorstelling van de bauxietwinning (aluminiumerts) in de Moengo. temidden der Surinaamse oerwouden.

Aan de linkerwand wordt een grote glas-in-lood kaart aangebracht welke de Nederlandse gebiedsdelen in Amerika en hunne communicatiemiddelen duidelijk zal laten zien. De kaart is ontworpen en uitgegeven door W Bogtman.

Er vóór zal men de Surinaamse mijnland- en bosbouwproducten uitgestald vinden als bauxiet, goud, suiker, koffie, rijst, verschillende fraaie houtsoorten, balata, vruchten, honing enz.

Links en rechts van de ingang komen twee door J. G. D. Vogelenzang op historische aanwijzingen van den heer W. Voorbeytel Cannenbrug, directeur van het Amsterdamse Scheepvaartmuseum ontworpen oud-Hollandse tegeltableux, uitgevoerd door N.V. Heystee's Tegelhandel. Ze zullen respectievelijk voorstellen het eerste saluut aan de Amerikaanse vlag, toenertijd de enkele „stripes", in 17/6 op het eiland St. Eustatius gebracht en een blik op de haven van Curaçao ten tijde van Peter Stuyvesant, van 1646 tot 1664 Gouverneur van dit gewest en van Nieuw Amsterdam.

Van de verschillende eilanden zullen de voornaamste producten uiteraard afzonderlijk te zien zijn.

De grote Indische zaal.

Naar de grote Indische zaal passeert men een donkere ruimte, waarin 3 kleine diorama's worden aangebracht, betrekking hebbende op het verkeer in de Ned.-Indische Archipel. Deze zijn uitgevoerd door J. G. D. Vogelenzang.

Het verkeer te water wordt vertegenwoordigd door een van het promenadedek van één der uiterst comfortabele K.P.M.-schepen genomen gezicht op de haven van Soerabaja, waar men o.a. de dokken der Droogdok Maatschappij Soerabaja ziet liggen.

Een restauratiewagen der Staatsspoorwegen biedt een blik op het Javaanse landschap.

Het derde diorama is gewijd aan het modernste verkeersmiddel: het vliegtuig. Het is de K.N.I.L.M. welke dit verkeer verzorgt.

Een grandioos diorama heeft de kunstschilder L. J. Eland vervaardigd voorstellend een landschap op Java; waar diepe ravijnen door lange spoorwegviaducten overbrugd worden en vruchtbare tegen de berghelling uitgestrekte rijstvelden afgewisseld worden door schilderachtige dorpen. De figuren hiervoor werden geboetseerd door den beeldhouwer L. J. Th. Kamman.

Het bordes, van waar men dit schouwspel genieten kan, wordt afgezet door een kunstig door Balinese houtsnijders bewerkte railing, een werk dat uitgevoerd werd onder leiding van den heer R. Neuhaus.

Het houtsnijwerk is ontworpen door den Brahmaan Ide Madé Dartoe, die alle oude Balische legenden kent en bedreven is in de uitbeelding van alle klassieke variaties van de traditionele stijl. De uitgebeelde voorstellingen zijn ontleend aan het Tantri-Kamendaka-verhaal en aan de Ramayana en gehakt in oud djatihout (Java- teak). Ide Bagoes Djeroeti, Goesti Ketoet Set, I Goenara, I Poegoeg, I Majoen hebben hieraan hun medewerking verleend.

Niet minder dan 35 leerlingen hebben hen gedurende 4 maanden geassisteerd.

Er zijn verder twee zeer grote wandschilderingen te zien van den kunstschilder H. Paulides. Het linkse heeft betrekking op muziek-, toneel- en danskunst der Javanen, in de rechtse zijn verschillende grepen uit het culturele leven der Baliërs uitgebeeld.

Tegen de achterwand der zaal komt een wereldkaart en van het bordes in de zaal kijkt men op een zeer grote maquette van de Ned.-Indische Archipel. De majestueuze trap welke naar de zaal leidt, is vervaardigd van djati hout en belegd met rubber van de Nederlandse rubberfabriek „Vredestein".

Al het in de grote zaal verwerkte djati hout, werd ten geschenke ontvangen van de Verenigde Javase Houthandel Maatschappijen te Amsterdam. In de betimmering werd een grote hoeveelheid ebbenhouten latjes gebruikt, welke een geschenk vormen van de Internationale Crediet- en Handelsvereniging „Rotterdam". De vloer wordt bedekt met asfalttegels, welke met petroleumasfalt gefabriceerd worden.

In de betimmering is ook een hoeveelheid bagor-weefsel verwerkt: dat zijn bladrepen, welke op een smal en primitief weefgetouw in Midden-Java tot weefsel verwerkt worden. Op die bagor-panelen zijn een aantal maskers aangebracht. De doorgangen zijn afgezet met echte Javaanse dodots, n.l. gebatikte lappen, hier in overwegend bruine kleuren.

Beneden in de zaal zal zich links van het diorama een klein Javaans orkestje bevinden. Het is een z.g. klenénganorkest, overeenkomende met ons begrip kamerorkest.

Op de zeer grote maquette van de Ned.-Indische Archipel zijn de regelmatig bevaren, bereden en bevlogen trajecten van de nationale verkeersmaatschappijen aangegeven. Een aantal door den beeldhouwer IJzerdraat gesneden figuren duiden op de landen, welke door de Nederlandse scheepvaartmaatschappijen met Ned.-Indië verbonden worden. Daarop zijn tevens een 150-tal kustlichten aangebracht. Ook vindt men erop aangegeven de natuurmonumenten en de zoö-geografie van de Archipel. Links langs de wand ontwaart men een artistieke statistiek ontworpen en uitgevoerd door Jaap Gidding. Onder meer vindt men erop aangegeven, op welke plaatsen in de Ned.-Indische Archipel de Amerikanen belangen hebben. Vervolgens komt men aan een aantal maquettes, respectievelijk o.a. voorstellend een groot modern irrigatiewerk en een moderne rubberonderneming.

Verder wordt op plastisch-schematische wijze een indruk gegeven van de wijze, waarop de Ned.-Indische Regering haar taak ten aanzien van het onderwijs opvat.

Indië heeft een Medische Hogeschool, waarvan een maquette is vervaardigd: een dusdanig uitgebreid complex van onderwijslokalen, laboratoria en hospitalen, dat het personeel zich in de gangen van fietsen moet bedienen.

In het Eykman laboratorium van deze hogeschool is de oorzaak der beriberi ontdekt, zijn de grondslagen gelegd van het vitamineleer, en is het vitamine B 1 het eerst in zuivere vorm afgescheiden.

De hierbij behorende Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting is een der grootste en best ingerichte van het gehele Oosten; zeer bekend zijn het Hygienisch Laboratorium Hogeschool, waar de zonen des lands hun opleiding in de tropenhygiëne ontvangen, en het Lepra Instituut.

Men zal intussen een belangwekkende voorstelling gepasseerd zijn van het Instituut Pasteur te Bandoeng.

Loopt men langs het grote diorama, waarbij men zich met behulp van de uitvoerige legenda's van alle details op de hoogte zal kunnen stellen, dan stuit men op een maquette van Tandjong Priok, de moderne en prachtig geoutilleerde haven van Batavia.

Daarna ziet men een groot model van de ontvangstruimte van één der oud-Javaanse vorsten: de Sultan van Djocjakarta: een staaltje van moderne Javaanse bouwkunst, waarbij tal van oude reminiscenties bewaard zijn gebleven. Dit model wordt in Indië vervaardigd.

Tenslotte is tegen de achterwand, in welks midden zich de ingang naar de kunstzaal bevindt, een in relief uitgevoerd model van een aanzicht van de Borobudur opgesteld.

Met de tentoonstelling in de kleine zaal onder het bordes wordt beoogd een indruk te geven van bepaalde uitingen van oude en nieuwe inheemse kunst in Nederl.-Indië.

Deze fijne collectie Oosterse kunst verlatend, zal men eerst een fraai bewerkte deur in Japaraas houtsnijwerk passeren en doorlopend onder een fries van gepolychromeerd houtsnijwerk de zaal der handwerkslieden bereiken, waar Javanen bezig zijn met het besnijden van hout en het snijden van wajangpoppen uit leer en Javaanse vrouwen aan het batikken zijn.

Bij elk dier groepen van ambachten zijn in vitrines voorwerpen uitgestald, welke er direct of indirect verband mede houden.

In deze zaal zullen voorts drie soorten triplex verwerkt worden, welke vervaardigd zijn met Indisch hout.

Aan het einde der zaal komt een verkoopstand van Indische kunstnijverheid, prentbriefkaarten, enz. en daarachter is het inlichtingenbureau, waar men zowel op het gebied der producten en de handel van Ned.-Indië als op touristisch gebied deskundige voorlichting kan ontvangen. Hier leidt een trap naar boven naar de z.g. producten, welke ook rechtstreeks van af het bordes bereikt kan worden.

Boven gekomen ziet men allereerst de kapokgroep. De uitstalling zal aantonen hoeveel toepassingen gebaseerd zijn op de voortreffelijke eigenschappen van de kapok. De ene zijde der zaal wordt ingenomen door één zeer grote vitrine, de andere door dwars op de buitenmuur staande kleinere vitrines, met allerlei verschillende groepen en producten, terwijl men aan het einde der zaal een groep zal vinden, welke geheel aan tin gewijd zal zijn.

De petroleum is vertegenwoordigd door een kleine reliefkaart van de Ned.-Indische Archipel, waarop de ontginningsterreinen zijn aangegeven.

Aldus in het kort een overzicht van de koloniale Nederlandse inzending te New-York, waarvoor zich in het bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt de heren ir. Utermark en de hoogleraren Schrieke en de Bussy.

Er wordt thans nog hard gewerkt in het Koloniaal Instituut, maar reeds staan vele dingen gereed voor de verpakking of half verpakt in kisten. Op zijn atelier zwoegt Eland temidden van zijn Javanen, karbouwen, bomen en huizen voor het diorama. Paulidis tekent nog aan zijn geweldige wandschildering. Ergens in een souterrain rijdt de expresse Batavia—Soerbaja over het negen meter lange viaduct, dat ook in het diorama komt. Zo groeit hier langzaam maar zeker een inzending, waarvan wij mogen vertrouwen, dat zij in New-York indruk zal maken.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

De Franse Minister president Daladier is momenteel met het Franse slagschip Foch op politieke reis, echter naar eigen gebiedsdelen.
Maandag was hij op Corsica waar op uitbundige wijze uiting gegeven werd aan de aanhankelijkheid van Frankrijk en diezelfde dag vertrok hij naar Tunis om ook daar de aanhankelijkheidsbewijzen in ontvangst te nemen.
Deze hele reis is begrijpelijkerwijze een demonstratie tegenover Italië, waar in de laatste weken stemmen zijn opgegaan en demonstraties die gehouden werden om genoemde gebieden aan Italië te voegen.

Dat de demonstranten Tunis op de eerste plaats noemden, is niet verwonderlijk, daar deze stad een oude liefde van Italië is. Niet alleen met het oog op de historie van het oude Romeinse imperium en de strijd met Carthago; die voorliefde is ook van jongere datum. Toen Frankrijk in 1881 Tunis bezette en er in '83 een protectoraat van maakte, daarbij aangemoedigd door het Duitsland van Bismarck, dat in de Franse koloniale aspiraties een welkome afleiding voor de revanche-gedachte van '70—'71 zag, waren de Italianen, die in Tunis belangen hadden, op zijn zachtst gezegd zéér onaangenaam getroffen. In 1896 kwamen Parijs en Rome tot een vergelijk: de Italianen mochten zich sedertdien met behoud van hun nationaliteit daar vestigen. Het vergelijk heeft geduurd tot na de wereldoorlog: toen zeiden de Fransen het verdrag met Italië op, en een wet van 1921 bepaalt, dat de tweede generatie van alle buitenlandse kolonisten automatisch het Franse staatsburgerschap verkrijgt. Rome maakte bezwaren, doch zonder gevolg; en nog in '35 wist Mussolini niet beter te doen dan zijn vele onderdanen in Tunis voor tien jaren voorrechten te verzekeren.
Tunis is een fraaie kolonie, welks productiviteit door de Fransen is opgevoerd; behalve landbouwproducten brengt het ijzer, lood en phosphaten op. Voegt men daar de eigenschap van een bijzonder gunstige strategische ligging bij, dan is het niet te verwonderen, dat de Italiaanse begeerten naar Tunis uitgaan. De „Lavoro fascista" zegt het dan ook ronduit, dat, als Frankrijk werkelijk vriendschap met Italië wenst, het vooreerst en vooral het „in 1881 gedane onrecht" — zonder nadere precisering — zal moeten herstellen. Het blad meent daarbij niet gehouden te zijn aan de discretie, waartoe een minister als Ciano verplicht is; men vulle dit aan met de overweging, dat het blad in ieder geval wel gehouden is aan de discretie, waartoe de censuur het verplicht — en men weet iets meer over de richting, welke Italië binnenkort met zijn buitenlandse politiek wil inslaan.
Stuk voor stuk tracht Italië belangrijke punten rondom de Middellandse Zee te veroveren. De nerveuze spanning, die heerst rondom het Duitse koloniale vraagstuk maakt deze winter tot een geschikte voorbereidingstijd om straks de gezamenlijke kwesties van de koloniale verlangens aan de orde te kunnen stellen.

In deze zeer moeilijke politieke situatie zullen Chamberlain en Lord Halifax op 11 Januari een bezoek brengen aan Rome. Daar is zoveel te bespreken, dat men in het programma nog maar niet deze besprekingen heeft opgenomen.
Ze zullen vermoedelijk wel meer tijd kosten als men er voor beschikbaar stelt. De onbeperkte bewapening zal besproken worden, de Spaanse kwestie, wellicht wel de Duitse koloniale eisen en last not least de Middellandse zee kwestie.
En dan wanneer de Engelse ministers goed en wel naar hun land zullen zijn teruggekeerd, zal de Engelse gezant in Londen Lord Perth ook uit Rome vertrekken om daar te worden vervangen door de Engelse gezant in Turkije.
Zouden hieraan ook nog politieke verwikkelingen vast zitten?

In Spanje is thans het grote offensief reeds bijna twee weken aan het werk tegen het front in Catalonië. Of de successen geëvenredigd zijn aan verlies aan mensen?

Amerika heeft het de laatste dagen druk met Japan, waartegen het ernstige grieven heeft in zake de oorlog in China; Amerika heeft n.l. verschillende protesten in gediend tegen de schending van de buitenlandse belangen aldaar.

Uit Duitsland komen in de laatste tijden meer en meer berichten van moeilijkheden in de leiding der Nazis. Onze lezers weten reeds dat Goebbels voor Kerstmis ongesteld geworden is en zelfs daarom spreekbeurten niet vervullen kon. Is de Engelse berichtgeving goed ingelicht, dan zou de reden van deze ziekte het volgende zijn: Goebbels zou in Berlijn het hof hebben gemaakt aan een getrouwde dame en daarbij gesnapt door de Heer des huizes een flink pak slaag hebben op gelopen. Dit pak slaag vond Goebbels nog niet zo erg, maar deze minder prettige historie lekte uit naar buiten.
Goebbels zou toen hebben geëist, dat het ministerie van buitenlandse zaken een dementi van deze historie zou publiceren, hetgeen door von Ribbentrop werd geweigerd. Als gevolg van een en ander zou deze zedelijkheidsapostel die indertijd zoveel gerucht maakte met de zedenprocessen der geestelijken, een zenuwtoeval hebben gekregen. Goebbels zou daarop ontslag hebben ingediend om naar Denemarken te vertrekken en ook lopen er al geruchten van echtscheiding, enz., enz.
In alle geval blijkt uit deze historie die in de Engelse bladen werd gepubliceerd, dat de verhouding Duitsland—Engeland er niet beter op wordt. We behoeven daarvoor ook maar eens enkele keren naar de Duitse radio te luisteren.
Vooral heeft ook in Engeland kwaad bloed gezet de eis, waarmede Duitsland het oude jaar sloot om een gelijk aantal duikboten te hebben als Engeland, waarop Engeland geantwoord heeft met de vraag, wat voor reden Duitsland mag hebben met deze vlootuitbreiding. Zou Duitsland ooit de ware reden hiervan mededelen?

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

Schaepman's Oordeel over Duitsland

Een merkwaardige passage in Schaepman's geschriften.

In de eerste reeks van „Mensen en Boeken", onder welke titel de verspreide opstellen van Mgr. Schaepman gebundeld zijn, werd onze aandacht dezer dagen getroffen, door een wel zeer actueel gedeelte, waarin Schaepman een treffend juiste karakteristiek geeft van de Duitsers, zoals hij ze zag.
„De Pruis! — Zonderling, hij steekt tegenwoordig overal en overal is hij gehaat. De Krupp-kanonnen worden bewonderd — men moet wel; het leger wordt bewonderd — men moet wel; de administratie en wat al niet meer wordt bewonderd — men moet wel, — maar men haat den Pruis. Hij is de verpersoonlijking niet van de heerszucht, maar van de gulzigheid, hij is geen tyran maar een schrokker, geen geweldige maar een ruwe lompert. Recht of rede kent hij niet. De mensen in Pruisen zijn goed en slecht en aangenaam of onaangenaam als alle andere, maar de Pruis is — „horrible, horrible, most horrible!"
Hij is „die Nachtseite des deutschen Wesens" — en, vermoei er u niet op, alle redenering stuit hier, springt stuk, spat uiteen op dat meest onverzettelijke van alle menselijke onverzettelijkheden: antipathie.
Neen, daar is hier meer dan antipathie. De geheimzinnige natuurstem is de tolk van het rechtsgevoel. Want het is het recht van kleine vogels om de roofvogels te haten.
Maar, hoe, hoe kwam de Pruis op het Congres? (Schaepman doelt hier op het 12e Nederl. Taal- en Letterkundig Congres). Door Stammverwandtschaft, Spracheverwandtschaft of enig ander zedelijk middel? Wel neen. Op de meest onschuldige wijze, door de loop van het debat.
Een debat op een Congres is een aardig ding. Daar treden sprekers op om te spreken, sprekers om te oreren, sprekers om mede te delen, sprekers om op te merken, sprekers om te vragen, sprekers om te antwoorden en eindelijk sprekers om de zaak. Een Congresdebat is een fantasia door geheel het publiek uitgevoerd. De sprekers maken het orkest, het publiek het koor. Dat geeuwt en fluit en schreeuwt en klopt en trapt, dat lacht en luistert en fluistert en — besluit. Alles zeer aangenaam en zeer in de orde. Een Congres is geen salon maar een picnic.
Er werd dan gedebatteerd over een voorstel strekkende om te protesteren tegen alle pogingen ter verpruising op ons aangewend en tevens om de letterkundige verbindingen met Duitsland te bevorderen. Hoe en waarom dit voorstel tot de kluchtigste debatten ter wereld aanleiding gaf is wel een raadsel. Maar de Pruis kwam er bij te pas — dat is zeker.
Men scheen niet erg bang voor hem te wezen. Men lachte hem uit en klapte hem dood. Wel een bewijs van nationale kracht. Maar, scherts ter zijde, het bleek weer, dat men in Holland Holland blijven wil. Het is zelfs beter dat wij de gehele Pruisenwinkel uitlachen, dan dat we euwig protesteren. Dat laatste zou bijkans doen vermoeden, dat we de klauwen reeds in ons vlees voelen; waarom anders zo geschreeuwd?
Lachen is zeker beter; maar laten we dan zorgen dat we het lachen kunnen volhouden: „rira bien qui rira le dernier".
Het beste zou zijn — ik meen op Congressen, niet in andere vergaderingen — om Pruisen en wat dies meer zij eenvoudig te ignoreren. Wij mogen ons zonder aanmatiging die weelde veroorloven. Holland was reeds een kloek volwassen man, toen Pruisen nog in de luiers der mark Brandenburg sliep. Onze brieven zijn ouder en, zonder in dwaze adeltrots te vervallen, wij mogen toch fier zijn op onze naam. De graaf van Holland, die Rooms koning was, zou Keizer van Duitsland geworden zijn naar recht en ere.
Maar met al dat Pruisendom was het Congres buiten zijn reglement getreden en ben ik zelf buiten het Congres geraakt."

Tot hier het citaat uit Schaepman.
Men ziet het, er kan uiterlijk misschien veel veranderen, het wezen blijft — in dit geval helaas — gelijk en woord van woord van wat Schaepman voor jaren schreef, is nog van toepassing op de Duitsers van nu.
Zal het ooit anders worden?

NAZI'S EN KARAIBEN.

We lezen in Mein Kampf: „Wat we thans aan menselijke beschaving, aan resultaten van kunst, wetenschap en techniek voor ons zien, is vrijwel uitsluitend schepping van den Ariër. Juist dat feit mag ons doen besluiten, dat hij alleen de grondlegger van alle hogere menselijkheid was, en alzo de oertype uitmaakt van wat we onder het woord Mens verstaan...
Men denke hem weg — en diepe duisternis zal zich, wellicht reeds na enkele weinige duizende jaren, opnieuw over geheel de aarde uitstrekken, de menselijke beschaving zou vergaan en de wereld een woestenij worden."

Voor ruim dertig jaar had een duits geleerde datzelfde beweerd van den Europeaan in het algemeen. Een ander strafte hem op de volgende manier af. „De Karaiben der nederlandse kolonie Suriname zijn diep overtuigd dat zij zelf de hoogststaande wezens der aarde zijn, en beschouwen de europeanen als lagere, diep beneden hen staande wezens. De vrije Karaibe durft het te zeggen; hij sterft weliswaar uit, maar werd nooit onderworpen. Wat zouden de andere kleurlingen zwijgend in hun binnenste voor gedachten verborgen houden?
En dan verzucht ik: heeft dan onze hooggeroemde objectieve wetenschap ons in enkele duizenden jaren nog altijd niet boven het standpunt van den Karaibe weten te verheffen, zodat we zelfs bij wetenschappelijk werk die belachelijke zelfoverschatting, dat de een meer zou zijn dan de andere, niet kunnen terzijdestellen". Aldus Dr. J. H. F. Kohlbrugge in 1908.
In Duitsland is dat misschien nog niet gelezen...

EEN SPOTPRENT.

In de dagen van de Kultuurkamp werd er in München een spotprent vertoond. Daarop stond Bismarck, de Kerkvervolger, voorgesteld. Met een reusachtige hefboom probeerde hij de katholieke Kerk omver te werpen. Op een afstand stond de duivel de wanhopige pogingen van Bismarck af te zien.
Onder de tekening stond het volgend bijschrift:
De duivel: Zeg eens, vriend, wat ben jij aan het doen?
Bismarck: Die Kerk staat me in de weg, ik zal ze omver werpen.
De duivel: Ze zit mij niet minder dwars. Al 18 eeuwen ben ik bezig om ze ineen te laten storten. Als uwe Excellentie meer succes heeft, sta ik haar mijn waardigheid af.
Geestig en raak!
Verander Bismarck in Hitler, Goebbels, Rosenberg of Bürckel en het getal 18 eeuwen in 19, dan zou deze ouderwetse spotprent weer modern en actueel zijn......

PAUSELIJKE ONDERSCHEIDING.

Voor den Amerikaansen filmcensor Breen.

De Katholiek Joseph Breen heeft een Pauselijke onderscheiding gekregen, zo wordt uit de Verenigde Staten gemeld. Wat deze onderscheiding is, werd niet nader gepreciseerd. Intussen is dit bericht van belang voor de filmwereld, aangezien Mr. Breen daarin een belangrijke rol speelt. Hij is n.l. de man achter de schermen ten kantore van de Hay's organisatie, die, zoals bekend, de scenario's van nieuwe Hollywoodse film van te voren keurt op morele toelaatbaarheid.
Ofschoon Will Hays veel bekender is dan Joseph Breen, hebben speciaal de filmproducers met den laatste te maken. Sinds 1934 spreekt hij zijn veto uit over volgens hem ontoelaatbare scenario's of gewaagde scènes daarvan. Hij staat evenals Hays in dienst van de filmindustrie, die na enige verzet zijn toezicht aanvaardde, vooral dank zij de actie van het Legion of Decency (organisatie der Amerikaanse Katholieken ter bestrijding van de immorele film). Overigens bleken verschillende films, nadat ze door Mr. Breen gezuiverd en volgens de producers verprutst waren, een groot succes bij het publiek en sindsdien, nadat men ook enigszins met zijn richtlijnen vertrouwd was geraakt, beschouwt men hem als een onmisbare medewerker.
Intussen mag hier wel even de aandacht op worden gevestigd, dat Mr. Breen niet speciaal de Katholieke ideeën over de film vertegenwoordigt. Dit heeft hij trouwens zelf herhaaldelijk vastgesteld. Hij staat in dienst van een neutrale organisatie en volgt richtlijnen, geldend voor een publiek, waaronder een belangrijk percentage is, dat tegenover de film anders staat dan de Katholieken. Overigens spreekt natuurlijk Mr. Breen's Katholiek-zijn toch wel hieruit, dat hij volgens een recente verklaring bij het beoordelen van een film afgaat op de opvattingen aangaande morele toelaatbaarheid, die worden gehuldigd door zijn vouw en oudste kinderen, die voor hem de volkscensoriek vertegenwoordigen. Mr. Breen is vader van zes spruiten.
Sinds hij in 1934 zijn functie aanvaardde, heeft hij per jaar gemiddeld vijfhonderd speelfilms gekeurd en vijfhonderd komische twee-acters, documentaires, etc.
Mr. Breen begon zijn loopbaan als journalist. Hij werd daarna arbiter in sociale conflicten, wat in de Verenigde Staten een beroep is en nam in 1926 de publiciteit voor het Internationale Eucharistische Congres te Chicago op zich. Een tijdlang was hij verbonden aan het Katholieke instituut, onderafdeling van de Catholic Welfare Conference, dat zich speciaal bezighoudt met de geestelijke verzorging van Katholieke immigranten. Hij is thans 48 jaar oud, kent Europa en de filmindustrie aldaar uit eigen aanschouwing.

HET LAATSTE WOORD.

Een — in het geheel niet — Oproerige Krabbel uit de Arbeiderspers:

Zij woonden voor jaren al in een stadje in Tsjechoslowakije. Man en vrouw, allebei arts. Hij een specialist, zij een gewone dokter. Goede praktijk, veel van mensen uit de omtrek. Zij een arische, hij iets veel ergers. Maar dat zag men toen nog zo erg niet in.
Op een dag kwam daar een vrouw aan de deur, uit een naburig dorp, met een kind, dat zwaar ziek was. Een gevaarlijke besmettelijke ziekte, waarvan de opname in verschillende ziekenhuizen onmogelijk was gebleken.
Het echtpaar, zelf kinderloos, nam het tweetal in huis. Het werd een hard gevecht met de dood, maar het kind je bleef behouden. De vrouw knielde voortdurend voor ze neer en kuste hun kleren. Dat gebaar vonden ze beklemmend, maar van deze vrouw uit het volk was het een natuurlijke reactie.
Een poos nadat de vrouw met het herstelde kind weer naar huis was teruggekeerd, kwam ze met het het zin bij het doktersduo op gewelde zoek. Zij gingen naar Amerika, daar hun geluk te zoeken. Maar weldoeners zouden zij nooit verge
Och, dat zegt men dan zo. Maar maal scheen het toch echt te zijn. W ook uit het nieuwe land van inwon bleven zij trouw en regelmatig sch ven zij hoe ging hun boven verwacht Zij kwamen snel vooruit, brachten tot welstand. En elke brief besloot de verzekering: als wij ooit iets v U kunnen doen, meldt het dan dade
Nu, na jaren, is die dag gekom Het artsentweetal verloor zijn best en zijn levensmogelijkheid. En in u ste noodzaak wendde het zich tot oude relatie in Amerika.
Deze ene brief was genoeg. Op s kwam het antwoord. De vereiste pieren. De nodige garantie. Als zaak, die vanzelf sprak, was alle orde gebracht. Het echtpaar is me nieuwe toekomst voor naar A rika vertrokken.
De historie is merkwaardig, m toch natuurlijk. Zij heeft echter in wanhoop van deze tijden in haar dracht iets zo menselijks, alsof je frisse hand op een brandend voorh voelt.
En je zegt zo tot jezelf, dat trots barbarij het puur-menselijke tens toch het laatste woord moet hebb

Er behoort moed toe: eerlijk en arm te blijven, terwijl anderen door bedrog rijk worden.

Er behoort moed toe: „Neen" te zeggen. Neen tot iedereen. Neen, waar allen om u heen „ja" zeggen.

PLESANTE KRONIEKEN UIT VERVLOGEN JAREN.

Wat de „Leugenzak" ons te vertellen weet.

Wie van vree ende oorloch wil
weten 't recht beschijt,
Oorsaeck van dien, oock van
zieckte ende ghesontheyt,
Van vruchtbaerheyt des aertrijckse, sterft en dieren tyt,
Die mach open doen ende lesen
my met vlyt."

Een rijke bron van kennis, kunst en wetenschap.

Door M. VAN MEERDERVOORT.

De naam Almanak is ontleend aan het Arabisch al-manach, dat voorbeeldelijk kalender betekent en werd het eerst gebezigd in 1267 door Roger Bacon in zijn „Opus Majus" voor tabellen van de bewegingen der hemellichamen. Aanvankelijk verscheen de Almanak voor sterrekundige opgaven (ephemeriden) en kalender-vormige tafels, waaraan ook vaak astrologische aantekeningen werden toegevoegd. De oudst-bekende, getiteld „Pro annis pluribus" (voor vele jaren), werd door George von Purbach te Wenen omstreeks het midden der 15de eeuw in het licht gegeven. Wanneer en waar de eerste volks-almanakken in Nederland verschenen, valt niet met zekerheid te zeggen. Wel is bekend, dat er in 1494 een werd gedrukt bij Jacob Grom in Middelburg, en dit was vermoedelijk de z.g. „Scaepherders Kalendier" welke reeds eerder uit het Frans en het Duits was vertaald.

Plagiaat was onmannelijk.

De almanakken bleven zeer duur en daarom was het ook begrijpelijk, dat het lang heeft geduurd, alvorens het volk bij het aanbreken van een nieuw jaar overging tot het aanschaffen van een almanak. In het laatst van de 15de eeuw werden de almanakken algemener en allengs werden ook in alle plaatsen van betekenis almanakken uitgegeven hetzij door de gemeenten zelf of wel door uitgevers, maar op kosten van de stadsregering, waarvoor de uitgevers meestal goed werden betaald. Maar zoals zich denken laat, ontstond er al spoedig tussen de vervaardigers der verschillende almanakken een meningsverschil, om het door alle eeuwen heen gepleegd plagiaat, waarvan men toentertijd zeer veel last had. Zekere M. Ambrosius Magier Junior te Deventer [illegible] jaar 1574, dat in het voorafgaand jaar zijn almanak valselijk was nagedrukt door Goris Trouwels, „buyten Emben en dat hij dezen voor enen onman hield, die zijn goeden naam de gerucht had gekrenckt".

Een bruiloftsfeest zonder dans.

Delft had in 1575 zijn eerste almanak, waarin talrijke interessante gebeurtenissen stonden vermeld, o.a. „dat de 12de Juny de Prins van Oranje, na de Zondagsgeboden te Dordregt te hebben gehad, getrouwt is met Charlotte van Bourbon, en is dit feest gehouden zonder dansen."

De almanakken uit die tijd toonden meestal een menigte blanco of halfblanco velletjes, waarop de lezer zelf belangrijke gebeurtenissen, zoals geboorte, huwelijk of sterfdagen kon aantekenen. Deze particuliere notities zijn veelal de oorzaak geweest, dat menige almanak voor het nageslacht is bewaard gebleven. Sommige almanakken werden slechts aan ene zijde bedrukt, o.a. de „Deventer schrijfcalender", welke werd uitgegeven bij Sebastiaan Wermbouts en samengesteld door Andries de Grave, philosophiae A medicinae doctor.

Een, die allen overtroefde.

De Antwerpse Almanakken waren in de 16de eeuw het meest beroemd. Op het eind dezer eeuw verscheen voornoemde Almanak, verlucht met „heerlijke cronicken daerbij gestelt". Zij diende „tot nut ende profyt der Hooger Overichheyt, Rentmeysteren, Koopluyden, Renteniers, Contoren ende voor alle ghemeente Borgheren". In deze fraaie almanak, welke ieder jaar opnieuw in mooier uitvoering verscheen, en alle soortgelijke almanakken overtroefde, vond men raadgevingen en voorspellingen terug, welke ook in de vroegere waren aangetroffen. Men vindt er ook meer practische bijzonderheden, zoals de data der jaarmarkten, der kermissen en niet te vergeten de meer uit de almanakken is verdwenen. Op 't blaadje van iedere almanak voegde de uitgever een wens aan den lezer, welke meestal luidde: „Blijft hiermede gesondt, goede Leeser eerbaer, Bis, dat wy weder schryven tot op een ander jaer."

De gouden tijd voor Almanakken.

Nog heden ten dage vindt men in Utrecht de uit 1601 beroemde „Nieuwen ende Ouden Almanach", waarin een schat van voorspellingen schuilt. Maar de eveneens vermaarde Enkhuizer Almanak deed voor de Utrechtse, ook wat leeftijd betreft, geen zier onder. Het is meer dan 300 jaar geleden, dat de Eerste Enkhuizer Almanak gelijktijdig met de Eerste Rotterdamse Almanak bij de firma E. de Bont en Zoon verscheen. In de vermaarde Enkhuizer Almanak legde men zich hoofdzakelijk toe op weervoorspellingen. De gouden tijd voor de almanakken bracht de 17de eeuw. Bijna iedere stad had haar eigen almanak, maar toch bleven Amsterdam, Rotterdam en Enkhuizen de toonaangevende steden in het vervaardigen van fraaie en nuttige almanakken. De almanak werd tenslotte onmisbaar zowel in het burgerlijk als in het kerkelijk leven. De almanak was immers de raadgever voor alles, niet alleen voor wat betreft weersomstandigheden en hoog of laag water, maar hij bevatte zelfs middelen voor alle mogelijke ziekten, gaf raad aan boeren en landbouwers inzake het spitten, oogsten en maaien. De almanak was de raadgever voor jong en oud en wanneer er in een gezin een meningsverschil ontstond, dan riep men: „Kyk naar de almanak: die seyt 't altyd goed!"

De huisbibliotheek van den landman.

De almanakken verschenen in een zeer uiteenlopend formaat en allerlei soort banden trof men er bij aan. Met de Bijbel en Uylenspiegel en later „Vader Cats" vormden zij de bibliotheek van den landman! Het was een waar feest, wanneer de nieuwe almanak zijn intrede deed en met verlangen werd zijn komst tegemoet gezien. Men noemde hem de „baeck in zee" en „'n licht in duysternisse", hoewel het volksgezegde „Almanak — Leugenzak", alom werd gehoord! Een typerend rijmpje vonden wij, dat als volgt luidde:

Almanak,
Leugenzak,
Komt van Delft,
Liegt de helft,
Komt van Aalsmeer,
Liegt nog veel meer,
Liegt dat hij zwart wordt,
Komt van Dordt,
Liegt het allemaal.

In menig opzicht kwam Coolhaes' almanak verkeerd uit en waagt mr. Claes Hendriks Mellema zich daarom maar niet meer aan voorspellingen en geeft er „raedsels" voor in de plaats. Hij schrijft:

„t Is wel bedenckens weet, vermits dat verscheyden Astrologen, van de toekomende wercken Godes willen wicken en prognosticeeren, als van tijdt, weer, wint, donder en blixem, in wat uyr, op wat dagh 't selve sal geschien; maer myn bedunckens lopen de sulcke mee onder, gelijck Gerben Weever onder de bleyen (onnozelen), want die heeft goot vernuft en wysheyt in syn vermaerde Esophunskop, die weet het volck wys te maecken ende te vertellen, dat de Aardakloot omdraeyt en de son stil staet; daar af de aldergeleerste Astronomy contrarie syn schrijvende".

Een gemeenzame ontboezeming.

De „Oprechte Jouster Almanack over het jaer onzes Heeren 1671" geeft ter memorandum van de diverse kerkelijke feestdagen voor iedere maand van het jaar een versje, waarvan wij het eerste voor Januari hier doen volgen. Hel vertrouwelijk heeft men hierbij de namen Antonius, Sebastianus en Agnes afgekort tot Teun, Bas en Nies:

1 2 3 4 5 6 7 8
„Janus singht voor den Koningh klaer"
9 10 11 12
„Dat nieuwe jaar"
13 14 15 16
„Met Pons heel vrij"
17 18 19 20 21 22 23
„Teun singt den Bas, Nies spoelt een
24
glas"
25 26 27 28 29 30 31
Paulus schenckt dat romenij".

Tot een der merkwaardigste almanakken van de 17e eeuw behoorde zeker die van Casper Coolhaes, predikant en hoogleraar te Leiden, die na de Hervorming de ook toen nog grotendeels katholieke kalenders in protestantse geest wijzigde. In menig opzicht kwam Coolhaes' almanak met die der anderen overeen, doch de gebruikelijke voorspellingen liet de uitgever weg, omdat hij van mening was, dat het alleen aan God toekwam dingen te regelen, welke nog in het verschiet lagen. Ook van het zo populaire St. Maartensfeest wilde Coolhaes niets weten, omdat hij dit een Bachusfeest noemde en men op die dag meer de duivel dan God trachtte te dienen.

Een macabere truc van „De Arme Richard".

Een bijzondere plaats in de reeks historische almanakken neemt wel in die, welke de beroemde uitvinder en drukker Benjamin Franklin in 1733 voor het eerst deed verschijnen en welke hij in het „Pennsylvanisch Dagblad", waarvan hij redacteur was, op de volgende merkwaardige wijze aankondigde: „Verschenen voor het jaar 1733: De Arme Richard, een almanak, bevattende: de schijngestalten van de maan, de bewegingen der planeten, het weer, opkomst en ondergang van zon en maan, de getijden, enz., met tal van geestige verzen, moppen en spreekwijzen; de redenen welke den auteur tot schrijven bewogen, de voorspelling van de dood van zijn vriend mr. Titan Leeds; dat de maan geen horendrager is; met beschouwingen over de dwaasheid van vrijgezellen: over de wijn van den pastoor en het gebak van den banketbakker; over korte visites die de beste zijn; over koningen en hun hoven; over de nieuwe mode; over het kus-spel; over de liefde van Catharine; over de kenmerken van de storm, de dood van een zondaar, een echtelijk dispuut, mensen en meloenen, den verkwister die in zijn bed ontbijt, het proces van de oester enz., door Richard Saunders, 3 shilling en zes stuivers per dozijn. Titan Leeds, van wien hierin sprake is, was de uitgever van een sinds jaren bestaande, veel gelezen almanak te Philadelphia en dus de grote concurrent van Richard Saunders, alias Benjamin Franklin. Nu beweerde Saunders in zijn nieuwe almanak, hoe hij uit de sterren had gelezen, dat de dood van Leeds nabij was, dat hij zich hierin niet kon vergissen en dat Leeds dat ook zelf heel goed wist. Daar de schrijver niet rijk was en toch in zijn levensonderhoud moest voorzien, was hij daarom besloten tot het uitgeven van een almanak. Leeds was uitermate verontwaardigd over deze macabere truc en ging in heftig gestelde pamfletten Saunders te lijf, doch juist dit was de beste reclame voor hem en „De Arme Richard" voer er wel bij. Acht jaar duurde de polemiek, welke eindigde met een overwinning van Saunders, doordat toen Leeds... overleed. De faam van „De Arme Richard" steeg enorm en vrijwel ieder gezin in de nieuwe wereld schafte zich Saunders' almanak aan. Zo werd de uitvinder van de bliksemafleider door zijn „Ame Richard" een schatrijk publicist.

Hof- en Staatsaangelegenheden.

In navolging van de „Almanack Royal", welke op het eind der 17de eeuw voor het eerst in de Franse hoofdstad verscheen en allerlei bijzonderheden over het Franse Hof, de staatsaangelegenheden, de jaarmarkten enz. bevatte, verscheen eerst in 1808 en 1809 een soortgelijke als de „Koninklijke Almanak" in Nederland. Voor de inlijvingstijd diende de „Almanach Imperial" terwijl sinds 1815 de „Nederlandse Staatsalmanak" het licht zag. Niet lang daarna werden ook de bekende regeringsalmanakken in Oost- en West-Indië uitgegeven. De provinciale jaarboekjes zijn, een enkele uitgezonderd, mede voortbrengselen van de 19de eeuw, evenals de almanakken, welke door studenten-organisaties en gezelschappen werden samengesteld, en als een soort van adresboek voor de leden zijn bedoeld. De beroemde „Almanach de Gotha", het Annuaire Généalogique, Diplomatique et Statistique, uit welke nuchtere en zakelijke opsomming desondanks zoveel romantiek en tragiek spreekt, is de laatste maal voor de 175e maal verschenen. Weliswaar is de economische positie van dit kostelijk jaarboek bedenkelijk geworden, doch dit mooie boekwerk is nog altijd even populair en de oorlogsjaren, welke de redactie van deze beroemde Almanak vaak in zeer benarde financiele omstandigheden liet, heeft zij gelukkig bij de veranderde tijdsomstandigheden weten aan te passen.

Het lichtbaken voor zeevarenden.

Zeevarenden vinden in de astronomische almanakken hun gids. Door internationale samenwerking komen deze tot stand, waarbij iedere uitgever voor een bepaald deel der redactie zorg draagt. Zo verschijnt te Londen de „Nautical Almanac" (sinds 1767), te Parijs de „Connaissance des Temps" (sinds 1697), te Berlijn het „Berliner Jahrbuch" (sinds 1776) en ten slotte de „American Ephemeris and Nautical Almanac" (sinds 1855). In Nederland verschijnt op dit gebied de „Almanak voor de Kunst- en Binnenvaart", een jaarboekje van 180 pagina's van het Onderwijsfonds voor de Scheepvaart te Amsterdam.

In de vorige eeuw verschenen de vele almanakken met mode-artikelen, welk idee uit Parijs afkomstig was. Kostbaar uitgevoerd waren de geïllustreerde prentjes. In de jaren 1830—'50 beleefden deze modeartikelen wel hun hoogtepunt. In de 19de eeuw werden door vele Universiteiten ook jaarboeken met statistische en historische gegevens uitgegeven; in Nederland eerst onder de titel van „Annales academici" en thans als „Jaarboek".

Minerva doet haar intrede.

In de laatste tijd worden de voornaamste gegevens van nogescholen en wetenschappelijke instellingen der gehele wereld bovendien verzameld uitgegeven in „Minerva", Jahrbuch der gelehrten Welt", waarvan de eerste jaargang verscheen in 1898, en in „Index generalis, académies, archives, bibliothèques, jardins sociétés et zoologiques, musées observatoires, sociétés savantes"; een onderdeel hiervan komt voor in „Athena, A Yearbook of the learned world. The English speaking races". Vooral in navolging van de Duitse 18e en 19e eeuwse „Musenalmanche" en „Taschbücher" verschenen ook in Nederland geregelde reeksen van almanakken, waarin de letterkundige bijdragen hoofdzaak waren; letterkundigen van naam droegen gedichten en etsen bij en voerden de redactie. Zo kende men o.a. „Nederlandse Muzen" (1819—1847); „Voor het schone en Goede" (1822—1860); Potgieter's „Jaarboekje"; „Aurora", Jaarboekje (1841—'67); „Holland" onder redactie van Jacob van Lennep; „Volks-almanak voor Nederlandse Katholieken", uitgever Alberdingk Thijm en Van Nouhuys; „Christelijke Volksalmanak", waarin werden opgenomen bundels van De Genestet en Tiele; „Vondel-Almanak" enz. De nog geregeld verschijnende Studenten-Almanakken hebben hun naam en vorm aan deze „almanak-mode" te danken. Hoe groot het aantal thans in Nederland verschijnende almanakken is, is ons niet bekend, maar wel weten wij dat dit aantal op over de 200 kan worden geschat!

De Chinezen waren ons eeuwen voor.

Het zal weinigen bekend zijn, dat de Staatsdrukkerij te Peking jaarlijks de grootste oplaag almanakken uitgeeft. Deze oplaag bedraagt n.l. meer dan acht millioen. De Chinezen waren de Europeanen in het samenstellen van almanakken reeds eeuwen voor. Het behoorde sinds onheuglijke tijden tot de taak der Chinese regering jaarlijks een almanak uit te geven, waarin behalve de gewone astronomische gegevens betreffende de maanden en dagen, eveneens de gelukkige en ongelukkige dagen en uren werden aangegeven. Aan de hand hiervan stelde het volk de data voor belangrijke gebeurtenissen als huwelijk, begrafenis enz., vast. Sedert de stichting der republiek worden, ofschoon niet meer officieel, nog steeds soortgelijke almanakken uitgegeven. Jammer is het, dat zovele kostbare almanakken uit vroeger eeuwen verloren zijn gegaan, niet alleen uit gebrek aan waardering, maar ook door het vuur, door de inquisiteurs en iconolasten ontstoken.

Een onnoemelijke schat miniaturen.

De meest bekende almanakken uit vorige eeuwen bevinden zich in de vorstelijke en particuliere kunstverzamelingen, in kloosters met oude boekerijen en in musea. Die tot de kerkschat behoren, zijn vrijwel bekend, evenals die uit de openbare en particuliere collecties. Die uit de kloosters echter minder. Maar wel is bekend, dat b.v. de monniken van de berg Athos, die nog steeds voortgaan almanakken te vervaardigen overeenkomstig hun vroeg-Middeleeuwse tradities, een onnoemelijke schat miniaturen bezitten, afkomstig van vroegere jaarkalenders. Rijke verzamelingen zijn ook die van de Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage en van het Louvre te Parijs, doch in het bijzonder die van het museum Condé op het kasteel Chantilly, welke laatste weer werden bijeengebracht door den Hertog van Aumale en bij diens dood aan de Franse staat geschonken. Ook bezitten enkele oude kastelen langs de Loire buitengewoon kostbare werken. Voor de kalenders met miniaturen zijn de schatten van het museum Condé al bijzonder interessant. Men vindt hier kalenders en almanakken van een volledigheid en een eenheid van uitwerking, wier waarde niet meer te bepalen is en die zelfs grote schilderstukken van vermaarde meesters overtreffen.

VERDACHTMAKING.

Van den toenmaligen Rijksstadhouder in Baden, Wagner is het woord: **„Wij zullen geen martelaren maken, maar wij zullen aan het volk misdadigers tonen".**

Deze stelling is door de nationaalsocialistische leiders consequent toegepast. Onder hun strijdmiddelen neemt de verdachtmaking en het bekladden van geestelijken een bijzondere plaats in. De bedoeling is allereerst bij het volk zijn priesters en religieuzen voor misdadigers te laten doorgaan en zo het volk afkerig te maken van zijn geestelijke leiders.

Eerst werden ze aangeklaagd wegens overtredingen der deviezenbepalingen, daarop begon de reeks van zedelijkheidsprocessen en tenslotte kwamen de landverraders in toog en habijt te voorschijn. Onder deze laatsten moet men dan verstaan de overtreders van het kanselverbod, de vlaggenwet, de vergaderingswet enz. Op de gemeenste wijze werden de eer en goede naam van heel de geestelijkheid door het slijk gehaald, beschuldigingen bij voorbaat gelanceerd zonder dat de betrokken personen zich verdedigen konden.

CURACAO.

K
KRO
O

Via P.C.J. Golflengte 31.28 m. 19.24 — 20.24 Curaçaotijd
Wereldprogramma
Zondag, 8 Januari 1939.

1. Wilhelmus — Opening
2. Gramofoonmuziek
3. „De liturgie der H. Mis" door Pater W. Cooymans O. Praem.
4. Gramofoonmuziek
5. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
6. Eventueel Vaderlands Kroniek
7. Gramofoonmuziek.

Koloniale uitzending van K.R.O. Via P.H.I. op Golflengte 25.57 M. 9 — 10 uur Curaçaotijd.

1. Mars
2. Wat in Nederland verscheen door P. Oomes door Pater Lr. J. Dito O.P.
3. Gramofoonmuziek
4. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
6. Gramofoonmuziek.

KALENDERS.

In dank ontvangen van de American Bakery een aardige kalender.

In dank ontvangen van de Westinghouse Electric International Company een maandkalender.

Van de Nederlands Cement industrie ENCY een aardige kalender.

Van de firma E. & G. Martijn een mooie block-note.

NIEUWE LIJST VAN VERWACHTE TOERISTENSCHEPEN.

COLUMBUS	14 Januari 1939
KUNGSHOLM	14 Januari 1939.
STATENDAM	15 Januari 1939.
ROTTERDAM	15 Januari 1939.
NIEUW AMSTERDAM	18 Januari 1939.
STRATHMORE (van Londen)	27 Januari 1939.
MILWAUKEE (van Hamburg)	27 Januari 1939.
STATENDAM	29 Januari 1939.
OSLOFJORD	30 Januari 1939.
KUNGSHOLM	4 Februari 1939.
ROTTERDAM	4 Februari 1939.
NEW-YORK	5 Februari 1939.
STATENDAM	12 Februari 1939.
ATLANTIS (van Southampton)	12 Februari 1939.
GEORGIC	13 Februari 1939.
PILSUDSKI	13 Februari 1939.
NEW-YORK	26 Februari 1939.
LACONIA (van Engeland)	27 Februari 1939.
ROTTERDAM	1 Maart 1939.
STATENDAM	5 Maart 1939.
GEORGIC	6 Maart 1939.
OSLOFJORD	6 Maart 1939.
STATENDAM	27 Maart 1939.

M.S. „COLOMBIA".

De K.N.S.M. deelt ons mede dat het m.s. „COLOMBIA" op Zondagmorgen 8 Januari hier verwacht wordt, komen van Europa.

HET NIEUWE KIESREGLEMENT.

Verschenen is in publicatieblad No. 115 de landsverordening van de 21ste December 1938, houdende nadere regeling van het kiesrecht en de wijze van verkiezing van de Staten.

ARCHIEF VAN CURAÇAO.

Ter verzorging van dit archief is bij beschikking van 21 Dec. 1938 een instructie vastgesteld voor den Algemeen registrator ter Gouvernementssecretarie van Curaçao en het onder hem werkzaam gestelde personeel.

Gelijk het vogeltje, gezeten
op zwiepend zwakke tak, niet beeft,
alsof het heeft geweten,
dat 't toch twee goede vleugels heeft,
zo moest de mens ook nimmer beven
bij wat er zwiepte of wat bewoog:
God heeft hem vleugelen gegeven
om flink te vliegen naar omhoog.

Als eenling te staan tegenover de grote hoop, vermag slechts de man van karakter.

Wat God ons geeft, is nimmer slecht,
is altijd haaks en altijd recht.
Maar mensen trekken 't scheef.
En hebben zij het krom getrokken,
dan zitten zij nog boos te mokken
dat het niet recht meer bleef.

In elke halve maatregel schuilt een hele mislukking.

Heel wat geheimen zouden bewaard blijven, als ze niet onder geheimhouding verteld waren.

Weinige zielen zijn sterk genoeg om talenten te dragen. Gewoonlijk bezwijkt men onder de last der vermeende talenten het eerst.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

Op 19 Januari zullen bij Panama de grote manoeuvres beginnen.

De Marine der Ver. Staten heeft plannen om 30 nieuwe marine basissen te bouwen.

In Japan verwachtte men een regeringscrisis, waarbij Prins Konoye zal heengaan. De opperbevelhebber van de Japanse troepen in Centraal China is vervangen.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs en Nieuwsb.

Alle grote rivieren, uitgezonderd de Dordtse Kil, zijn weer open voor de scheepvaart.

In 1938 zijn te Rotterdam binnen gekomen 16.982 schepen met een inhoud van 27,5 millioen netto registertonnen. Deze getallen zijn respectievelijk 1163 en 1,21 millioen boven die van 1937.

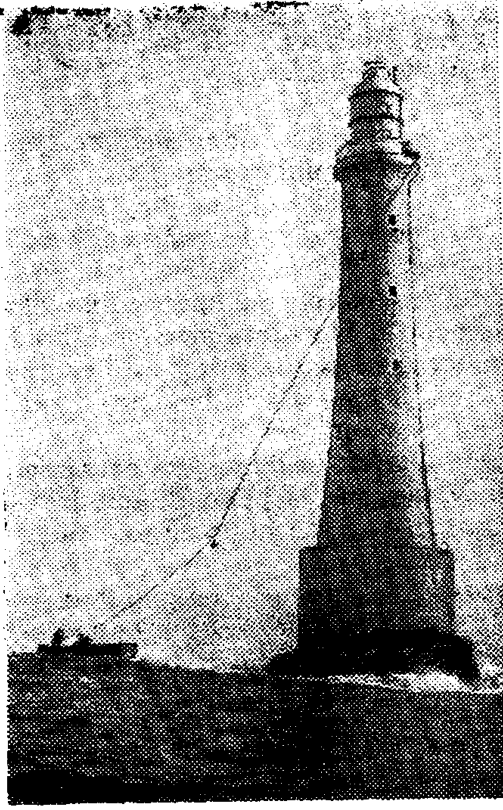
In het afgelopen jaar was het aantal luchtpassagiers 22, het postvervoer 26 en het goederenvervoer 51% boven de getallen van 1937.

Het Ministerie van defensie heeft bij de werf Gusto negentien motortorpedoboten besteld. De boten zullen 23 Meter lang worden en vijftig ton groot. Bovendien zullen zij geschikt zijn voor de tropen. De totale bemanning van een der boten bestaat uit zeven koppen.

MUSSOLINI ONTVANGT EEN MOEDER VAN EEN GROOT GEZIN.

De Italiaanse Signora Lucchini Ucclini, die dit jaar haar 15de kind ter wereld bracht, werd door Mussolini te Rome ontvangen op de 24ste December. Deze dag wordt in het Fascistisch rijk als de dag van de Moeder gevierd. De foto toont de moeder met haar echtgenoot en haar twee jongste kinderen.

DE BEMANNING VAN DE VUURTOREN MOET GEHOLPEN WORDEN.

De laatste stormen rond Engeland zijn voor de bemanning van de vuurtorens een moeilijke tijd geweest. Lang waren zij geheel geisoleerd. Een troepje moedige mariniers brengt hulp aan de mensen van een vuurtoren bij Scilly. Met een snoer weten zij het proviand op de vuurtoren te krijgen.

BOEKBESPREKINGEN.

„Het vraagstuk der geestelijke vrijheid als beginsel van staatkunde", door P. Ploumen S.J. — Het Spectrum, Utrecht.

Deze brochure is bedoeld als een korte samenvatting van de leer over de verplichtingen van de staat en de burgerlijke overheidspersonen, tegenover haar onderdanen en tegenover de ware Kerk. Als zodanig is ze goed geslaagd. Men kan er veel in vinden, wat behoort tot de leer, welke de Katholieke Kerk huldigt en wat ook voortvloeit uit de algemene wijsgerige beginselen, die de staatkunde moeten beheesen.

Dit uitgebreide vraagstuk is vanzelfsprekend in deze 20 bladzijden wel heel beknopt behandeld.

Prof. Bender heeft in de Maasbode als zijn mening geuit, dat de opvatting van den schrijver over het doel van de staat en daarmede over zijn plaats en betekenis in het leven der mensen niet juist is. Hij slaat de eigen waarde van de staat te laag aan. Dit alles neemt niet weg, dat velen heel wat uit deze brochure kunnen leren.

Verkrijgbaar bij de Boekhandel „St. Augustinus", St. Thomascollege.

DE BESLISSENDE RONDE.

Percy King.

Wanneer een doodarm jongmens van goede huize bestemd is om na de dood van zijn oom de dertiende baronet van zijn geslacht te worden... ja, dan moét er met de geweldige erfenis iets mislopen, dat kan niet anders. Keith Cullingwood, voor pech en ongeluk geboren, had er al een voorgevoel van.

En toen de brandkast van den overleden Sir Malcolm inplaats van de onschatbare collectie historische juwelen slechts een schuldbekentenis voor een enorm bedrag en een ondoorgrondelijke wanhoopsbrief bevatte, was hij dan ook meer verslagen dan verbaasd...... Maar bij de pakken neerzitten lag niet in zijn aard. Dat geraffineerde schurken hier de hand in hadden, stond voor hem vast; en daar hij geen geld bezat om een detective in de arm te nemen, besloot hij zijn eigen detective te zijn, en zelf zijn zaak tot klaarheid te brengen.

Maar in welk een wespennest van intriges, kuiperijen en schurkenstreken bleek hij zich reeds bij zijn eerste pogingen gestoken te hebben! Het duizelde hem, den amateur in crimineel opsporingswerk, bij zóveel sluwheid, zoveel complicaties, bij zijn eigen, fantastische vermoedens, die hij niet als waarheid bewijzen kon. Een geluk voor hèm, dat hij ten slotte tóch hulp en warme vriendschap vond bij èen beroeps-detective, die...... een chamante jongedame bleek te zijn!

Samen met Margaret Townley bindt hij de strijd aan tegen de overmacht van gladde, gewiekste schavuiten. Driemaal moet hij het tegen hen opnemen in drie verschillende affaires, die toch alle weer in verband staan met zijn eigen zaak. En ten slotte komt dan de beslissende ronde, waarin beide partijen alles op alle te zetten...

De lezer beleeft in dit boek dus tot driemaal toe een spannend, ja adembenemend avontuur mee. Hij dwaalt mèt Sydney Seymour, zoals de gedupeerde erfgenaam, die voor zijn belangen vecht, zich heeft genoemd, en met diens dappere kleine compagnon voor die doolhof van onderarondse kronkelpaden, die Woodford Crichton's misdadig leven vormt. Zal Keith eindelijk vat op hem krijgen — de zwendelarijen van tientallen jaren vermogen bloot te leggen — hem voldoende in de engte drijven om zijn eigen rechten te kunnen doen gelden?

De laatste en beslissende rond zal het leren......!

ingenaaid 2.25 gebonden 2.90.

Verkrijgbaar bij de Boekhandel „St. Augustinus", St. Thomascollege.

HET RENBAANSCHANDAAL VAN EPSOM.

Percy King.

Liefhebbers van een goed-opgezette en pittig-uitgewerkte criminele intrige vinden in dit pakkend verpozingsboek nog heel wat meer dan de titel zou doen vermoeden.

Niet alleen wordt er bij de rennen van Epsom door zekere personen achter de schermen op misdadige en geraffineerde wijze geknoeid met paarden, jockeys en weddenschaps-gelden, maar deze zelfde bandieten zijn nog bij heel andere dingen betrokken; bij de verdwijning van een beroemde, maar ongeluk-brengende robijn, bij vervalsingen op grote schaal, bij een kinderroof, bij moorden en aanslagen. Talloze draden, die elkaar kruisen en zich in elkander verwikkelen...... een bijna onontwarbaar kluwen van problemen voor den jongen advocaat Ashworth, die zijn veilig, degelijk compagnonschap in de firma Gibbons en Fraser heeft laten varen voor de wisselvallige loopbaan van amateur-detective... En om de maat van zijn perikelen vol te maken is er ook nog een héél aardig meisje in het spel, even moedig en origineel als bekoorlijk.

Maar Ashworth slaat er zich kranig door. De oplossing, die de officiele politie niet vermocht te vinden — een oplossing, zó sensationeel, dat hij er zelf lange tijd niet aan kon en durfde geloven — vormt een schitterde bekroning van zijn eerste grote „zaak". En Myra Farlane, het héél aardige meisje, draagt het hare bij om het slot nóg bevredigender te maken.

ingenaaid 2.25 gebonden 2.90

Verkrijgbaar bij de Boekhandel „St. Augustinus", St. Thomascollege.

ZEE, STRAND EN DUIN.

Kees Hana.

Zoals de schrijver in zijn „woord vooraf" terecht opmerkt: wij Nederlanders krijgen van jongs af aan uit den treure te horen, dat ons vaderland door de zee werd gemaakt tot wat het is en in zijn roemrijkste gloriedagen wás; dat Nederland het land van de zee is, zoals Zwitserland het land van de bergen en Finland het land van de meren. Men zou daarom mogen aannemen, dat alle Nederlanders, en zeker zij, die in het meest karakterstieke deel van hun vaderland; aan de zeekant of achter de duinen wonen, echte kinderen van de zee waren, rasliefhebbers van zwerftochten over strand en water, doorkneed in de kennis van flora en fauna, van de vele verborgen wonderen van dit onvergelijkelijk stukje wereld......

Helaas is het niet zo, en bepalen de strand- en duingenoegens van een groot deel der bevolking zich nog altijd tot helmvernielen, stilteverscheuren en landschaps-verontreinigen, tot de onaesthetisch orgiën van de „schillen en de dozen". Schaars zijn de geboren minnaars van de levende natuur, de verliefde bespieders van vogelleven en plantengeheimen. Maar toch zijn er gelukkig ook nog velen, in wie de „heiligt vonk" sluimert, die zouden kunnen worden wat ze nog niet zijn, als ze maar iemand hadden, die hun een stootje gaf, een enthousiaste gids, die hem om te beginnen door zijn ogen deed zien, hen verrijkte met zijn kennis. Die hun op het gebied van ontspanning en genot de juiste smaak bijbracht en de gruwelijke wansmaak afleerde, zodat ze zich leerden schamen, dat ze het hangen in taterende café's en het glaren naar banale films door wolken van smook óóit „uitgaan" hebben genoemd.

Zulk een contrast, zulk een keerpunt, zulk een plots-ontdekt pad naar ongekende verten van levensvreugd zal voor velen dit boek van Kees Hana kunnen zijn. En wat een genot zal het geven aan de anderen, die deze wegen al bewandelen, die de geestdrift van den schrijver meevoelen en zijn kostelijke kennis op de juiste waarde vermogen te schatten!

Het hele jaar door langs zee en strand en duinen! Alle lentewonderen, allezomerweelde, alle herfstvorzorgen, alle wintermysteries leren kennen! „Gewoon" natuurgebeuren en nooitvermoede eigenaardigheden: plantes met een zomerslaap, dieren met levensgewoonten, wonderlijker dan die van de excentriekste zonderling. Geen mensenfantasie zou de curiositeiten kunnen verzinnen, die de natuur al spelend produceert!

En iets heel nieuws brengt dit boek: het houdt niet, als zijn soortgenoten, halt bij de uiterste zandbank met meeuwen en sterns, maar het gaat verder: het speurt naar wat er leeft onder de zee, die onze kusten bespoelt.

De schrijver neemt zijn lezers mee het water op, ter haringvangst; naar de wadden en de slikken; over de onbekende Grienderwaard en naar het geheimzinnige, eenzame vogeleiland Griend, ergens tussen Terschelling en Harlingen, met zijn weelde van bloemen en zelfs van vlinders ,en zijn historisch verleden. Hij leidt hen binnen in de wondere wereld van algen en wieren, vissen en schelpdieren, anemonen en zee-anjers, kwallen als veelkleurig kristal, zeesterren en plankton-vormen.

Meer dan tachtig unieke foto's verlichten de vlotte, zeldzaam-onderhoudende tekst. Daar ze alle van den auteur zelf zijn, vormen ze een gesloten geheel met het geschreven woord, een waarachtige illustratie: dit zijn de planten en dieren zèlf, waarvan verteld werd, verrast onder de omstandigheden, die zo pakkend beschreven staan.

ingebonden 3.25 gebonden 4.25

Verkrijgbaar bij de Boekhandel „St. Augustinus", St. Thomascollege.

WAT KOST EEN MENSENLEVEN?

„Alle roem ter wereld", heeft een moeder, wier zoon in een roemrijke veldslag het leven had gelaten, gezegd, „is niet het leven van mijn kind waard."

In de jaren 1917/1918 stierven op de slagvelden 117.179 Amerikaanse soldaten als slachtoffers der kanonnen; in hetzelfde tijdvak stierven in hun vaderland 550.000 Amerikaanse burgers als slachtoffers van de Griep.

De laatste onderzoekingen hebben aan het licht gebracht, dat een toegediend kinine-prophylaxis, waarbij dagelijks 200 milligram kinine infectie in ieder geval tegen de zwaarste complicatie, bronchopneumonie. Indien deze ervaringen eerder bekend waren geweest en men er profijt van had kunnen trekken, dan zouden vele van deze millioenen mensenlevéns (vijf maal zoveel doden als tengevolge van de moorddadige oorlog!) geréd zijn geworden.

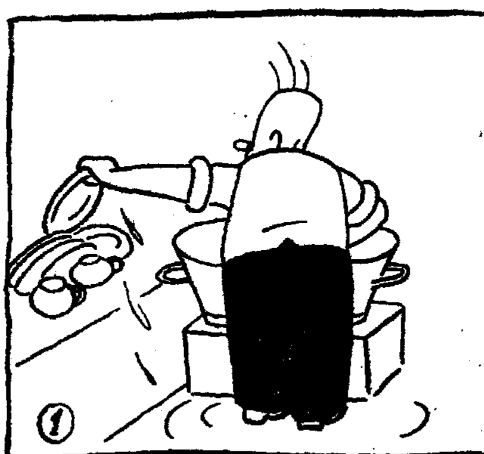
Nog steeds wordt er op het gebied van infectie-afweer met onbegrijpelijke lichtvaardigheid veel verzuimd. In de „Deutsche medizinische Wochenschrift", nr. 20, 1937, publiceert Prof. Nauck van het Tropeninstituut te Hamburg het volgende krasse geval. Een stoomboot, op de terugweg van Kaapstad naar Europa, had Lagos aangedaan, de meest gevreesde malaria-haven van West-Afrika. De bemanning had verlof gekregen om land te gaan. Wel heeft men hun toen kinine gegeven, doch slechts gedurende vier dagen. Zo kregen 8 leden der bemanning malaria. Dit zou niet gebeurd zijn, indien men hun volgens het deskundig prophylactisch voorschrift, dagelijks 400 milligram kinine verstrekt had gedurende de duur van de vaart en nog enige tijd na terugkeer in het vaderland. Van de 8 man zijn er 4 gestorven. Men had hen kunnen redden, indien zij gedurende 5 — 7 dagen, van de eerste aanval af, dagelijks 1 — 1.3 gram kinine gekregen hadden, zoals aanbevolen wordt door Malaria-Commissie van de Volkenbond.

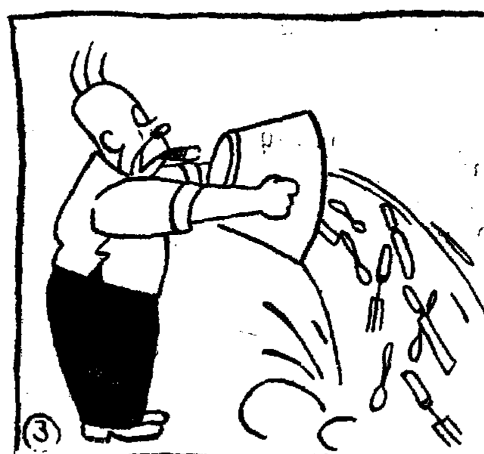
Van de 600.000 man van het Italiaanse leger in Abessinië, zijn dank zij een op bewonderenswaardige wijze doorgevoerde kinineprophylaxis slechts 23 aan malaria overleden. Op een kleine stoomboot 4!! Onvoldoende kinineprophylaxis!!!

Wat kost een mensenleven? De redding van deze vier mensen zou een klein beetje oplettendheid en een klein beetje kinine gekost hebben.

M.Ned. 47.

Spijt behoort tot de familie der overhaasting.

ADAMSON DOET DE OPWAS.

UIT: DIVINI REDEMPTORIS.

Men kan in waarheid zeggen, dat de Kerk, daarin aan Christus gelijk, weldoende aan allen door de eeuwen gaat. De dwalingen van communisme en socialisme zouden niet zo verspreid zijn, indien degenen, die de volkeren regeren, de leerstellingen der Kerk en haar moederlijke vermaningen niet hadden veracht.

Zij daarentegen trachtten op de grondslag van het liberalisme en laïcisme, dat zij huldigden, een maatschappelijke ordening op te bouwen, die eerst wel groots en machtig scheen, maar waaraan spoedig de hechte grondslagen bleken te ontbreken, en die de een na de ander ellendig ineenstortten: zoals alles ineenstort wat niet rust op de hoeksteen, die Christus is (§ 38).

Het einddoel van ons allen is God. Ons gehele leven dient te zijn gericht op dit einddoel, dient dus „Godsdienst" in de meest eigenlijke zin des woords te zijna Vandaar dan ook, dat allen systemen, die niet ten doel hebben de mensen nader bij dit einddoel te brengen, gedoemd zijn ineen te storten: „zoals alles ineenstort, wat niet rust op de hoeksteen die Christus is", zoals de encycliek zegt.

ODE AAN HET PAPIER.

In het frisse Tilburgse Studentenweekblad „Viking" vonden wij een zeer geestige „Ode aan het papier". De dichter verschuilt zich achter het pseudoniem: „Pik van Angel".

ODE AAN HET PAPIER.

Het aantal tonnen hout, benodigd voor de papierfabricatie door de lezende en schrijvende volkeren, is zo groot, dat de op aarde overgebleven wouden binnen afzienbare tijd naar het hiernamaals zullen aftrekken. In ruil en tot dank hiervoor verschijnt er ongeveer elke twee minuten een boek en elke halve seconde een krant.

(Uit het Amsterdams Studentenweekblad Propia Cures, Nr. 9).

Ode aan het papier.
waar de werkman zijn boterhams in
pakt;
dat men in sloppen voor de ramen
plakt;
waar de kinderen vliegers van maken;
dat wordt gebruikt voor zéér intieme
zaken
en al het andere, goedgebruikte,
hulde!
Voor behangsel,
bankbiljetten,
voor witte boorden,
sigaretten,
en voor de vette
kluifjes van den slager
in te doen
hulde!
Doch spaar ons voor het laf sermoen
van
interviewus met filmsterren
ongelukken
belastingstukken
advertenties
en de pretenties
van „pinyegel-proleten
die zich „arisch" heten.
Van al te sombere gedichten
en de plastische gezwichten
van onslanke vrouwen;
van al de steeds terugkerende getrouwen
die met hun adem en hun oksels
nooit een echtvriend kunnen werven
en mijn eetlust steeds bederven.
Weg daar mee!
Lang leve het papier mâché
om op te eten.
Dus: Word en werf analphabeten,
die weer in de wouden lopen
maar de wouden nimmer slopen
voor deez' wouden van papier.

Gerechtigheid leidt tot liefde; laat uw naaste van uw kant gerechtigheid wedervaren en gij zult hem liefhebben.

Het leed is als donderwolken; in de verte zien ze zwart, boven ons zijn ze grijs en even later hebben ze mooie randen.

Er behoort moed toe: stil en ongemerkt te blijven, terwijl anderen vooruit komen en naam maken, alhoewel zij hun heiligste plichten verwaarlozen.

Niemand kan op anderen invloed uitoefenen, als zijn woorden door zijn daden worden tegensproken.

Wie zich door het mindere gedeelte van zichzelven laat geleiden, verdient de naam van mens niet.

Er behoort moed toe: rechtop te blijven staan, terwijl anderen kruipen om wille van eer, macht en fortuin.

De lagere standen hebben het zo nodig om van de hogere standen te leren; maar de hogere standen hebben het nog veel meer nodig om van de lagere standen te leren.